

Broj: 11-03/02-34-1019/23
Sarajevo, 01. 02. 2023. godine

ISTINOMJER

Ul. Gabriele Moreno Locatelli 21, 71000 Sarajevo BiH
n/r Amina Izmirlić Čatović

PREDMET: Odgovor, dostavlja se

Cijenjeni,

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo je zaprimilo upit portala Istinomjer, u vezi teme vršnjačkog nasilja, ovim putem Vam dostavljamo odgovor.

1. Podaci o broju slučajeva vršnjačkog nasilja i u koliko je slučajeva involviran MUP i službe socijalne zaštite?

Škole su obavezne odmah po saznanju da je ugrožen interes učenika poduzeti mjere odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana tj. izraditi *Individualni plan podrške za učenika*. U slučaju da Individualni plan podrške ne daje očekivane rezultate škola je obavezna organizirati multisektorski sastanak kojem prisustvuju predstavnici nadležne policijske uprave, nadležnog centra za socijalni rad, centra za mentalno zdravlje, roditelji učenika, stručni saradnici, direktor škole, nastavnici i izraditi *Individualni plan brige za učenika*.

2. Šta ministarstvo planira poduzeti u narednom periodu kada je u pitanju tema vršnjačkog nasilja u KS?

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje posebnu pažnju posvećuje prevenciji nasilja nad i među djecom i razvoju nulte stope tolerancije na nasilje u školskim zajednicama. S tim u vezi, želimo Vas informisati da je Ministarstvo 2019. godine nakon realizacije pilot faze Programa sekundarne prevencije neprihvatljivih oblika ponašanja učenika donijelo Pravilnik o vođenju evidencije o neprihvatljivim oblicima ponašanja i zaštite učenika i Pravilnik o načinu i obliku provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana, a u septembru 2022. godine Ministarstvo je donijelo izmjene i dopune navedenih pravilnika, sa posebnim osvrtom na prevenciju i zaštitu učenika u digitalnom okruženju i prevenciju trgovine ljudima. Škole su dužne postupati i u skladu sa Smjernicama o postupanju u slučaju nasilja nad i među djecom koje su propisane članom 63. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju. Sistemski pristup u zaštiti učenika od bilo kojeg oblika nasilja nad i među djecom je vidljiv kroz kvalitet zakona i podzakonskih akata, na osnovu koji se donose mjere, aktivnosti, propisane obaveze za sve aktere odgojno-obrazovnog procesa ali i sankcije u slučaju ne

postupanja po istim. Također, pitanje nasilja u društvu je pitanje mentalnog zdravlja zajednice, stoga Ministarstvo za odgoj i obrazovanje već treću godinu provodi istraživanje o psihofizičkom zdravlju učenika, te na temelju provedenog istraživanja školama dostavlja preporuke i smjernice za rad sa učenicima.

Smatramo važnim istaći da u školskoj 2022/2023. godine sve osnovne i srednje škole imaju zaposlene psihologe i pedagoge, a određene škole i socijalne radnike. Kako bi se učenicima mogla pružiti adekvatna i kontinuirana stručna podrška, realizirali preventivni programi i provodile aktivnosti usmjerene na zaštitu i sigurnost učenika već duži period u općoj i stručnoj javnosti ističe se važnost zapošljavanja psihologa i socijalnih radnika, stoga je Vlada Kantona Sarajevo na prijedlog Ministarstva za odgoj i obrazovanje 14. 04. 2022. godine odobrila zapošljavanje na neodređeno radno vrijeme 77 psihologa (osnovne i srednje škole) i 16 socijalnih radnika.

U septembru 2022. godine Ministarstvo za odgoj i obrazovanje je školama dostavilo listu obaveznih tema koje se trebaju realizirati u toku školske 2022/2023. godine, a koje su u funkciji zaštite učenika. Navedene teme su u tabeli:

	Nastavne teme/jedinice	Vremenski okvir	Razred
<p style="text-align: center;">✓ OSNOVNA ŠKOLA</p> <p>✓ Razredna nastava - u okviru nastavnih predmeta nastavnici razredne nastave, uz podršku stručnih saradnika će realizirati:</p> <p>✓ „Dan ružičastih majica- prevencija nasilja“</p>	„Sigurnost učenika u digitalnom okruženju“	1 nastavni čas septembar 2022. godine 1 nastavni čas februar 2023. godine	I - V razreda
	„Jačanje vještina emocionalne inteligencije“	1 nastavni čas u prvom polugodištu školske 2022/2023. godine	I - V razreda
	„Sigurna škola - nulta stopa tolerancije na nasilje (prevencija različitih oblika nasilja)“	2 nastavna časa u prvom polugodištu školske 2022/2023. godine 2 nastavna časa u drugom polugodištu školske 2022/2023. godine	I - V razreda
	„Zaštita psihofizičkog zdravlja učenika, poticanje dobrobiti učenika, razvoj rezilijentnosti i razvoj pozitivne slike o sebi u funkciji mentalnog zdravlja učenika“	2 nastavna časa u toku prvog polugodišta školske 2022/2023. godine 2 nastavna časa u toku drugog polugodišta školske 2022	I - V razreda
	„Stručna služba u funkciji zadovoljenja dječijih potreba“- (promjena učeničke percepcije stručnih saradnika - učenici trebaju znati gdje, kada, kako i kome se obratiti u slučaju potrebe učenici trebaju znati da će dobiti traženu podršku i pomoć od stručnih saradnika. Učenici trebaju znati da u stručnu službu dolaze u slučaju bilo kakvih dilema, potreba za savjetovanjem, a ne isključivo kada imaju neki problem.	Jedan nastavni čas u septembru 2022. godine	I - V razreda
	„Dan borbe protiv vršnjačkog nasilja u Kantonu Sarajevo“	Jedan nastavni čas 6. februar 2023. godine	I - V razreda
	„Dan ružičastih majica- prevencija nasilja“	Jedan nastavni čas zadnja srijeda u mjesecu februaru 2023. godine	I - V razreda

OSNOVNA ŠKOLA Predmetna nastava – Odjeljska zajednica	Nastavne teme/jedinice	Vremenski okvir	Razred
	„Sigurnost učenika u digitalnom okruženju“	Dva nastavna časa u septembar 2022. godine Jedan nastavni čas u februaru 2023. godine	VI - IX razreda
	Prevenција maloljetničke delinkvencije – „Lopov uvijek bude otkriven“	Jedan nastavni čas u toku školske 2022/2023. godine- u saradnji policijskim službenicima	Učenici VI razreda
	„Stručna služba u funkciji zadovoljenja dječijih potreba“- (promjena učeničke percepcije stručnih saradnika - učenici trebaju znati gdje, kada, kako i kome se obratiti u slučaju potrebe učenici trebaju znati da će dobiti traženu podršku i pomoć od stručnih saradnika. Učenici trebaju znati da u stručnu službu dolaze u slučaju bilo kakvih dilema, potreba za savjetovanjem, a ne isključivo kada imaju neki problem.	Jedan nastavni čas u septembru 2022. godine	VI- IX razreda
	„Sigurna škola - nulta stopa tolerancije na nasilje (prevencija različitih oblika nasilja)“	2 nastavna časa u prvom polugodištu školske 2022/2023. godine 2 nastavna časa u drugom polugodištu školske 2022/2023. godine	VI - IX razreda
	„Zaštita psihofizičkog zdravlja učenika, poticanje dobrobiti učenika, razvoj rezilijentnosti i razvoj pozitivne slike o sebi u funkciji mentalnog zdravlja učenika“	2 nastavna časa u toku prvog polugodišta školske 2022/2023. godine 3 nastavna časa u toku drugog polugodišta školske 2022	VI - IX razreda
	„Prevenција trgovine ljudima“	Dva nastavna časa u toku školske 2022/2023. godine	VI - IX razreda
	„Dan borbe protiv vršnjačkog nasilja u Kantonu Sarajevo“	Jedan nastavni čas 6. februar 2023. godine	VI - IX razreda
	„Dan ružičastih majica - prevencija nasilja“	Jedan nastavni čas zadnja srijeda u mjesecu februaru 2023. godine	VI - IX razreda

		Nastavne teme/jedinice	Vremenski okvir	Razred
		SREDNJA ŠKOLA Odjeljenska zajednica	„Sigurnost učenika u digitalnom okruženju“	Dva nastavna časa u septembar 2022. godine Jedan nastavni čas u februaru 2023. godine
„Stručna služba u funkciji zadovoljenja dječijih potreba“- (promjena učeničke percepcije stručnih saradnika - učenici trebaju znati gdje, kada, kako i kome se obratiti u slučaju potrebe učenici trebaju znati da će dobiti traženu podršku i pomoć od stručnih saradnika. Učenici trebaju znati da u stručnu službu dolaze u slučaju bilo kakvih dilema, potreba za savjetovanjem, a ne isključivo kada imaju neki problem.	Jedan nastavni čas u septembru 2022. godine		I - IV razreda	
„Sigurna škola - nulta stopa tolerancije na nasilje (prevencija različitih oblika nasilja)“	2 nastavna časa u prvom polugodištu školske 2022/2023. godine 2 nastavna časa u drugom polugodištu školske 2022/2023. godine		I - IV razreda	
„Zaštita psihofizičkog zdravlja učenika, poticanje dobrobiti učenika, razvoj rezilijentnosti i razvoj pozitivne slike o sebi u funkciji mentalnog zdravlja učenika“	2 nastavna časa u toku prvog polugodišta školske 2022/2023. godine 3 nastavna časa u toku drugog polugodišta školske 2022		I - IV razreda	
„Prevencija trgovine ljudima“	Tri (3) nastavna časa u toku školske 2022/2023. godine		I - IV razreda	
„Oružje ne štiti, oružje ubija“	Jedan nastavni čas u toku školske 2022/2023. godine – čas se realizira sa policijskim službenicima		Završni razredi srednjih škola	
„Stop drogama“	Jedan nastavni čas u toku školske 2022/2023. godine- čas realizirati u saradnji sa policijskim službenicima		I razred	
„Dan borbe protiv vršnjačkog nasilja u Kantonu Sarajevo“	Jedan nastavni čas 6. februar 2023. godine		I - IV razreda	
„Dan ružičastih majica - prevencija nasilja“	Jedan nastavni čas zadnja srijeda u mjesecu februaru 2023. godine		I - IV razreda	
„Prevencija kockanja“	Jedan nastavni čas u toku školske 2022/2023. godine – čas se realizira sa Udruženjem NARKO-NE		II razred	

Nadalje, osnovne i srednje škole su u Godišnji program rada za školsku 2022/2023 godinu, integrirale teme koje su u funkciji sigurnosti i zaštite učenika.

Također, u oktobru 2022. godine Ministrica za odgoj i obrazovanje je prvi put formirala Mobilni stručni tim za krizne intervencije i pružanje savjetodavne podrške odgojno-obrazovnim ustanovama u prevenciji nasilja/neprihvatljivih oblika ponašanja i zaštiti učenika u kriznim situacijama, koji broji pet stručnih lica iz oblasti koje se odnose na zaštitu učenika.

Početakom 2021. godine (na web stranici) Ministarstvo je formiralo link „Sigurnost, zaštita i dobrobit učenika“ na kojem je objedinjena lista dostupnih resursa/materijala, za nastavnike osnovnih i srednjih škola.

3. S obzirom da je februar mjesec kada se u KS obilježava 6. februar kao Dan borbe protiv vršnjačkog nasilja, kakve aktivnosti su planirane za ovu godinu i šta tačno podrazumijevaju?

U tabelama koje smo Vam dostavili u odgovoru na prethodno pitanje navode se teme obilježavanja 6. februara Dana borbe protiv vršnjačkog nasilja i „Dana ružičastih majica“, a stručni saradnici i nastavnici osnovnih i srednjih škola su u obavezi iste realizirati sa učenicima svih uzrasta u februaru 2023. godine.

4. Da li se provode usavršavanja i edukacije direktora, pedagoga i nastavnog osoblja na ovu temu, ako da kakve i šta tačno obuhvataju? Ako ne, da li su iste u planu i da li smatrate da ima potrebe za istim?

Teme sigurnosti učenika i njihove dobrobiti zauzimaju posebno mjesto u aktivnostima Ministarstva za odgoj i obrazovanje i Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja. Neke od tema koje se odnose na dobrobit učenika, a realizirane su sa direktorima, stručnim saradnicima i nastavnicima su:

- „Prevencija neprihvatljivih oblika ponašanja i zaštita učenika“, voditelji: prof. dr. Elmedin Muratbegović
- „Zaštita i unaprjeđenje mentalnog zdravlja djece/učenika i nastavnika“, voditeljica prof. dr. Dženana Husremović.
- Predavanje za pedagoge osnovnih i srednjih škola - Adis Dučić „Sigurnost učenika u digitalnom okruženju“ .
- Predavanje za roditelje učenika - Adis Dučić „Sigurnost učenika u digitalnom okruženju“ .
- Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, EMMAUS, Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo i Ministarstvo za odgoj i obrazovanje su realizirali edukaciju svih pedagoga srednjih škola iz oblasti borbe protiv trgovine ljudima.
- Vijeće Evrope i Ministarstvo za odgoj i obrazovanje realizirali edukaciju profesionalaca iz osnovnih i srednjih škola iz oblasti prevencije trgovine ljudima.
- Ministarstvo u saradnji sa Udruženjem Narko-Ne pokrenulo preventivni program usmjeren na prevenciju kockanja.
- Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo i Visokim sudskim i tužilačkim vijećem Bosne i Hercegovine realizira Projekat „Lopov uvijek bude otkriven“ sa svim učenicima šestih razreda osnovnih škola. Naime, Projektne aktivnosti su usmjerene na osnaživanje povjerenja učenika u institucije sistema, prevenciju krivičnih djela, a jedan od dodatnih sadržaja je

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo

Tel: + 387 (0) 33 562-128

Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

6/7

pokazna vježba rada službenog policijskog psa, posebno obučenog da traga i pronalazi skrivene predmete.

- „Značaj i provođenje sekundarne prevencije u školama sa akcentom na dva pravilnika (Pravilnik o provođenju odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana i Pravilnik o vođenju evidencije o neprihvatljivim oblicima ponašanja i zaštiti učenika)“
- „Sekundarna prevencija neprihvatljivih oblika ponašanja učenika osnovnih i srednjih škola u Kantonu Sarajevo sa osvrtom na pravilnik“
- „Nasilje putem interneta“
- „Prioriteti u radu psihologa“
- „Mentalno zdravlje učenika i stručnih saradnika“
- „Uloga i funkcija pedagoga škole/vrtića u savremenim, stručnim, razvojnim i reformskim tokovima“
- „Kompetencije i funkcionalnost školskog pedagoga u stručnoj službi škole“
- „Rad sa djecom, mladima i porodicom izloženim traumatskim iskustvima“
- „Saradnja škole sa službama socijalne zaštite i lokalnom zajednicom (radionica)“
- „Mentalno zdravlje djece i adolescenata“.

5. Da li ministarstvo razmatralo mogućnost proširenja “Pravilnika o načinu i obliku provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana učenika u osnovnim i srednjim školama KS” i na vanškolske aktivnosti, gdje su učenici/e škola iz KS članovi/ce registrovanih sportskih, umjetničkih, kulturnih i drugih klubova u ovom kantonu?

Član 15. Pravilnika o načinu i obliku provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana propisuje da ako se desio događaj **u školi ili izvan nje**, a za koji postoji saznanje da može ugroziti najbolji interes učenika (npr. **nasilje u školi ili izvan nje**) stručna služba škole u što kraćem roku organizuje multisektorski sastanak kojem prisustvuju roditelji učenika, predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, nadležne službe za socijalni rad, nadležnog Centra za mentalno zdravlje, stručna služba škole, direktor škole. Na navedenom sastanku dogovaraju se mjere i aktivnosti u najboljem interesu učenika i izrađuje Individualni plan brige za učenika koji je žrtva vršnjačkog nasilja i učenika koji je počinio nasilje.

Također, član 63. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju škola je obavezna postupati u skladu sa Smjernicama za postupanje u slučajevima nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini (Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine) koje u hodogramu postupanja odgojno-obrazovnih institucija propisuju i aktivnosti u slučaju da se nasilje desilo izvan škole, a ako je isto prepoznato u školi.

S poštovanjem,

MINISTRICA

Naida Hota-Murcinović

Dostaviti:

1. Naslovu
2. a/a

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo

Tel: + 387 (0) 33 562-128

Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

7/7

